

STUDIUM UČITELSTVÍ PRO MŠ JAKO DIALOG PRAXE S TEORIÍ

HONZÍKOVÁ Jarmila, ČR

Resumé

Článek pojednává o projektu ESF Studium pro konkurenceschopnost - Studium učitelství pro MŠ jako dialog praxe s teorií - reg. č. CZ.1.07/2.2.00/18.0022. Tento projekt se v současné době realizuje na Západočeské univerzitě v Plzni, Fakultě pedagogické, katedře pedagogiky. Blíže jsou popsány elektronické podpory Courseware.

Klíčová slova: studium učitelství pro mateřské školy, projekt.

STUDY OF PREPRIMARY EDUCATION AS DIALOG PRAXIS BETWEEN THEORY

Abstract

This paper deals with the ESF project for Competitiveness Study - Study for kindergarten teachers as a dialogue with the theory of practice - CZ.1.07/2.2.00/18.0022 reg. no . This project is currently being implemented at the University of West Bohemia in Pilsen, Faculty of Education, Department of Education. Closer described electronic support Courseware.

Key words: study for kindergarten teachers, project.

Úvod

Západočeská univerzita zajišťuje v současné době výuku pro více než 20 000 studentů. Fakulta pedagogická, která působí na poli vzdělávání budoucích učitelů od roku 1948, má odborný i materiální potenciál nejen pro pregraduální, ale i pro postgraduální vzdělávání učitelů. V rámci celoživotního vzdělávání realizuje nespočet kurzů poskytujících kvalifikaci nebo rozšiřujících kvalifikaci. Pedagogičtí pracovníci mají zkušenosti jak z kvalifikačních studií, tak i z krátkodobých kurzů.

1 Projekt „Studium učitelství pro MŠ jako dialog praxe s teorií“

Studium Učitelství pro mateřské školy bylo na FPE ZČU akreditováno ve studijním programu B 7531- Předškolní a mimoškolní pedagogika a bylo zahájeno v akademickém roce 198/99 v prezenční formě. Velmi často však studenti využívali a využívají tzv. upravenou formu studia, kterou umožňuje studijní řád ZČU. Garantem studia je katedra pedagogiky, i když na samotné výuce se podílí řada kateder.

Cílem projektu *Studium učitelství pro MŠ jako dialog praxe s teorií* je vytvořit kombinovanou formu studia Učitelství pro mateřské školy. Nabídkou tohoto typu studia chceme pomoci řešit problematiku nekvalifikovaných pedagogů mateřských škol v Plzeňském a Karlovarském kraji. Očekáváme, že se zároveň i posílí interakce a spolupráce edukační reality mateřských škol s akademickým prostředím a zvýší se úroveň vysokoškolské výuky teoretickou reflexí praxe především cestou rozvoje profesních kompetencí akademických pracovníků.

V současné době je na základě akčního pedagogického výzkumu vytvářena metodika na uznání výsledků předchozího vzdělání (dále MOPP). Za tímto účelem bude provedena

analýza kurzů, které jsou nabízeny v rámci celoživotního vzdělávání nekvalifikovaným učitelům MŠ ve vzdělávacích institucích Plzeňského kraje za účelem zvýšení či doplnění jejich kvalifikace. Následně bude vytvořen systém zkoušek a ověřování profesionální připravenosti za pomoci vhodných nástrojů a metod (např. využití portfolia, posouzení expertní hospitace, videonahrávky pedagogické práce doplněnou teoretickou reflexí v určitém rozsahu apod.). Důležitými kritérii pro MOPP bude přehlednost, reálná dostupnost dané zkoušky. Zásadní charakteristikou musí být prokazatelná kvalitativní věrohodnost a transparentnost prověření profesionality. Metodika bude též využita u studentů kombinované formy studia jako východiska individualizace studia. Inovativnost projektu spočívá v důrazu na progresivní metody elektronického vzdělávání a na jeho optimální kombinaci s již osvědčenými formami kontaktní výuky.

Jednou z klíčových aktivit projektu je rozšíření znalostí akademických pracovníků v oblasti vlastní odbornosti a především pak v oblasti tvorby studijních opor s využitím ICT. Za tímto účelem byli akademičtí pracovníci proškoleni v oblasti nejnovějších technických možností (jedná se o e-learning a zejména o využívání systému Courseware) a mají možnost své kompetence i dále rozvíjet, např. v rámci již akreditovaného kurzu Ústavu celoživotního vzdělávání ZČU. Pro vyučující, kteří mají zájem seznámit se blíže s metodami on-line výuky, připravil ÚCV několik kurzů zabývajících se touto tematikou. Výše uvedený projekt *Studium učitelství pro MŠ jako dialog praxe s teorií* umožní podpořit ověření elektronických konzultací, které budou on line poskytovány týmem vysokoškolských pedagogů.

2 Historie distančního vzdělávání

Předchůdcem distančního vzdělávání bylo vzdělávání korespondenční, které vzniká v Evropě v polovině 19. století díky rozvoji poštovních služeb. První záznamy se datují dokonce kolem roku 1840. Po první světové válce přestává být korespondenční vzdělávání pouze soukromou záležitostí, některé země (zejména státy s velkou rozlohou a řídkým osídlením) se začínají korespondenčním vzděláváním zabývat i na vládní úrovni. Nové možnosti pro distanční vzdělávání se objevují ve dvacátých a třicátých letech 20. století s rozvojem multimediální techniky, např. kinematografie, rozhlasového a později televizního vysílání.

Podle použití informačních a komunikačních technologií, identifikujeme 5 typů distančního vzdělávání, které při zasazení do historického kontextu můžeme popsat také jako 5 generací distančního vzdělávání:

1. generace - Korespondenční vzdělávání (pošta, tištěné materiály),
2. generace - Distanční vzdělávání s využitím multimédií (audiokazety, videokazety, telefon),
3. generace - Distanční vzdělávání s využitím masmédií (rádio, televize, satelit),
4. generace - Počítačem podporované off-line vzdělávání (počítačové výukové programy, CD-ROM),
5. generace - On-line vzdělávání (digitální technologie, síťové komunikace).

Každá z generací samozřejmě více či méně využívá technologií předešlých generací. Dnes se v oblasti distančního vzdělávání setkáváme se všemi uvedenými typy.

3 Courseware - současnost distančního vzdělávání

Na Západočeské univerzitě v Plzni tvoří základ prezenčního i kombinovaného studia elektronické podpory Courseware. Cílem tohoto programu je shromáždit na jedno místo veškeré elektronické informace a materiály používané v rámci výuky předmětů na ZČU, jako pomoc při každodenní práci studentů a vyučujících. Celý systém je dostatečně obsáhlý a ovládáním dostatečně jednoduchý, aby vyhovoval potřebám všech fakult univerzity. Jeho významnou předností je maximální integrace a vytěžování informací zadávaných do IS/STAG a dalších informačních systémů ZČU. Courseware je integrované do univerzitního portálu provozovaného v technologii IBM WebSphere Portal.

Z historie projektu Courseware ZČU

Plný název projektu, který umožnil courseware zavést, zněl *"Zkvalitnění přístupu k elektronickým studijním oporám (courseware) vybraných studijních programů na ZČU"*, a byl financován v rámci OP RLZ Opatření 3.2., spolufinancovaného ze státního rozpočtu a Evropského strukturálního fondu.

Projekt se zaměřoval na shromáždění všech elektronických informací a materiálů k více než 600 předmětům (z cca 4100 vyučovaných na ZČU) a jejich prezentace jednotnou formou, v jednotné struktuře. Díky projektu mohou studenti jednoduchým a transparentním způsobem přistupovat k informacím o předmětech při studiu nebo v okamžiku tvorby individuálních studijních plánů, a vyučujícím je usnadněna tvorba a zpřístupnění těchto informací.

Cílovou skupinou byli studenti dvanácti vybraných bakalářských studijních programů. Do projektu bylo zapojeno pět ze sedmi fakult ZČU: Fakulta aplikovaných věd, Fakulta elektrotechnická, Fakulta filosofická, Fakulta strojní, Fakulta pedagogická a Ústav umění a designu. Velikost přímo zasažené skupiny studentů (na základě údajů studijní agendy) se pohybovala kolem 4500 osob v jednom akademickém roce.

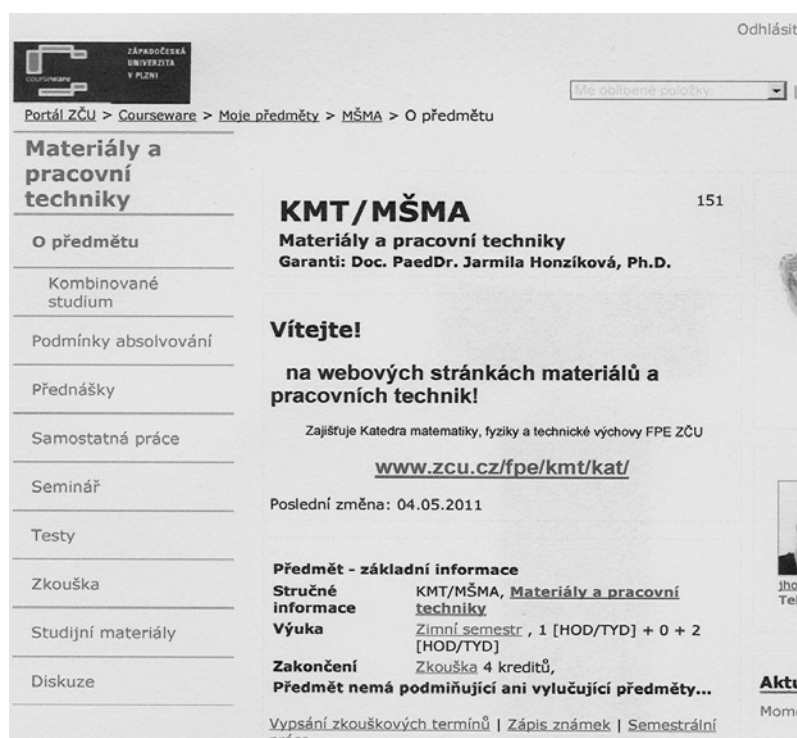
Projekt byl naplánován na období červen 2006 - červen 2008. Získané výsledky a zkušenosti byly následně využity pro hladké zavádění a provoz courseware i pro ostatní fakulty a studijní programy ZČU.

Systém Courseware má tyto výhody:

- snadná editace stránek bez technických znalostí,
- napojení na IS/STAG a tím pádem automatická aktualizace informací (rozvrhy, anotace, personální obsazení, ...),
- bezpečné řízení přístupu k informacím bez nutnosti zřizovat studentům další hesla apod.,
- další funkce, které na běžných www stránkách nejsou k dispozici, nebo se obtížně realizují (diskuse, elektronické odevzdávání semestrálních prací,...).
- možnost nabízet dokumenty formou odkazu pouze vybraným skupinám studentů - jen pro studenty předmětu, všem studentům univerzity, všem lidem na internetu.

Courseware jsou v současné době využívány ve většině předmětů studijního plánu oboru Učitelství pro MŠ. Např. oddělení technické výchovy katedry matematiky, fyziky a technické výchovy se na projektu *Studium učitelství pro MŠ jako dialog praxe s teorií* podílí pěti předměty a všechny jsou již v courseware. Jedná se o předměty zaměřené na pracovní činnosti a kreativní tvoření, didaktiku pracovní výchovy a praxi, jakož i na didaktickou technologii, kde se studenti učí pracovat s nejmodernější didaktickou technikou.

Pro zajímavost zde uvedeme ukázkou titulní strany courseware jednoho předmětu - Materiály a pracovní techniky

Obr. 1 - courseware

Závěr

Současné vzdělávání se neobejde bez soustavného navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy. Hlavním cílem těchto reforem je zvyšovat význam nejen základního, ale i odborného vzdělávání na trhu práce. Výše jmenovaný projekt umožní pracovníkům předškolních zařízení si zvýšit či doplnit kvalifikaci a zároveň poskytuje příležitost pro další vzdělávání akademických pracovníků v oblasti specializace, ve výzkumné činnosti a prohlubuje jejich kompetence i v oblasti informační gramotnosti. Systematické využití studijních opor v systému v Courseware modernizuje výuku a posiluje kontakt mezi studenty a pedagogy. Elektronický prostor přispívá ke vzájemné spolupráci.

Literatura

1. <http://www.zcu.cz/fpe/research/projektyESF/MS>

Lektoroval: Mgr. Pavla Sovová, Ph.D.

Kontaktní adresa:

Jarmila Honzíková, Doc. PaedDr. Ph.D.,
Katedra matematiky, fyziky a technické výchovy, Fakulta pedagogická ZČU,
Klatovská 51, Plzeň, ČR
e-mail: jhonziko@kmt.zcu.cz